

Faanyagvédelmi kezelések környezetvédelmi előírásai

Nehéz lenne összeszámolni, hogy csak az elmúlt tíz évben hány új környezetvédelemmel kapcsolatos jogszabály látott napvilágot. Arról már nem is beszélve, hogy ezeket a jogszabályokat sokféleképpen lehet értelmezni. Egy egyszerű felhasználó nehezen tudja kihámozni belőlük a lényegét, hogy a jogszabályoknak megfeleljen. Megpróbálok röviden összefoglalni a legfontosabb teendőket.

A környezetvédelem egyik módja, hogy a környezetet kevésbé terhelő védőszereket kell használni. A sokat emlegetett, 1048/2005/EK rendelet megkönnyíti a választásunkat, mert közforgalmú védőszerekekben csak a rendeletben feltüntetett 40 hatóanyagot lehet használni. Így néhány éven belül eltűnnek a rákkeltő és a környezetet is erősen veszélyeztető védőszerekek. Pl. az engedélyezett biocidok közt csak olyan réztartalmú hatóanyagok találhatók, amelyek a fa felületére vagy a környezetbe kerülve gyorsan visszaalakulnak vízben oldhatatlan anyagokká, így ha élővízbe jutnak, nem okoznak akkora kárt, mint a vízben oldódó társaik.

Mivel a faanyagvédő szerek élő szervezetek elpusztítására szolgálnak, könnyen belátható, hogy a környezetbe kerülve nagy károkat okozhatnak. A hulladékkezelés terén nagyon komoly hiányosságaink vannak. Néhány nagyobb szakfelhasználót kivéve, alig találunk olyan telephelyet, ahol a kád- és védőszermaradékokat megfelelően gyűjtik. Előfordult például, hogy a kádmaradékot – komoly környezeti kárt

okozva – kommunális hulladéklerakóba szállították. De az elsősorban lakossági felhasználású védőszerek terén sem jobb a helyzet. Az egész országban, erdőszélen, árokparton találhatunk maradékokat is tartalmazó dobozokat. Mivel a legnagyobb mennyiségben a faanyagvédő szert a megelőző faanyagvédelem során használják fel, ezért részletesebben ezzel a területtel foglalkozom. Ezen belül is a leggyakrabban alkalmazott technológiával, az áztatással.

A környezetvédelemben az ún. hármas szabály van érvényben. Ez röviden így foglalható össze: olyan technológiát kell alkalmazni, amellyel nem kerülhet veszélyes anyag a környezetbe, a hulladékot össze kell gyűjteni, továbbá minden hulladékról a felügyelőségeknek tudniuk kell. Ha ezt egy felhasználó szem előtt tartja, már nagy problémája nem lehet. Nézzük meg konkrétan, mit kell tenni.

Biztonságos technológia kialakítása

Ezen a területen is történt azért előrelépés. Az utóbbi időben egyre több helyen alkalmaznak kettős falú gépi áztatókádakat. Amellett, hogy a korszerű berendezésekkel lényegesen jobb minőségű védőkezelést lehet megvalósítani, a környezetvédelmi előírásokat is szinte kizárólag az ilyen berendezésekkel lehet betartani.

A legfontosabb környezetvédelmi szabály – amelyet a környezetvédelmi felügyelőségek is kökeményen betartatnak és szennyezés esetén komolyan bírságolnak –, hogy a védőszer, mint veszélyes anyag műszaki hiba vagy baleset esetén sem kerülhet a környezetbe, talajba, csatornába stb. A meghibásodást okozhatja baleset (pl. targonca villája kilyukasztja a kád oldalát), okozhatja korrózió vagy hegesztési hiba. Mivel egyes nagyobb kádakban 15–20 000 liter oldat is lehet, ezért az esetleges környezeti katasztrófát megfelelő műszaki megoldásokkal kell megakadályozni.

Egyrétegű kádak esetén a kád alá és köré, a maximális védőszeroldattal azonos méretű vízzáró kármentőt (pl. kibetonozott aknát) kell készíteni, amely baleset esetén megakadályozza a védőszeroldat szétfolyását, talajba jutását.

A másik leggyakrabban használt korszerű és takarékos megoldás, hogy a kádakat kettős falúra tervezik. Az oldatkád köré vékonyabb lemezből egy má-

sik kádat hegesztenek, abból a célból, hogy ha a belső kád meghibásodik, a külső kád felfogja a védőszert. Az oldat kiszivattyúzása és a hiba kijavítása után nemcsak, hogy nem kerül a környezetbe védőszert, hanem a komoly értéket képező oldat is újból felhasználható.

A „kézi kádak” körül történik a legtöbb környezetszennyezés. A kádból kivett fűrészárut általában lecsurgás-szikkadás nélkül rakatolják, így a lecsöpögő védőszert a talajba jut. Várható ezeknek a kádaknak a betiltása, de addig is, ha semmiképpen nem kerülhetjük el alkalmazásukat, a kád környékét és a lecsöpögő teret úgy kell kialakítani, hogy védőszert ne kerülhessen a talajba. Ennek érdekében a területet vízzáró betonnal kell burkolni, a lecsöpögő védőszert és a területre hulló csapadékot gyűjtőkádba kell vezetni. A kezelt faanyagot addig kell ezen a területen tartani, amíg teljesen lecsöpeg. Ha építkezési helyszínen történik a kezelés (pl. néhány lécet le kell kenni), akkor a munkaterület alá fóliát kell teríteni.

Fában fixálódó védőszerezrel kezelt faanyagot a lecsöpegés után a fixálódásig óvni kell az esőtől, és addig kell a lecsöpögő területen vagy fedett helyen tartani, amíg a hatóanyagok fixálódása be nem fejeződik.

A nem fixálódó védőszerekkel kezelt faanyagot a lecsöpegés után csak fedett helyen vagy takartan szabad tárolni, mert a csapadék teljesen kimoshatja a hatóanyagokat. A kimosódó védőszert egyrészt szennyezi a környezetet, másrészt – mivel kimosódik –, teljesen hatástalan lesz a védelem.

Sem a kezelt, sem a kezeletlen faanyagot nem szabad körbefóliázni, mert a fólia alatt páralecsapódásos tér jön létre. A faanyagot csak úgy szabad letakarni, hogy a levegő átjárhassa. A nem fixálódó készítménnyel kezelt faanyagot a szállítás és a beépítés alatt sem érheti csapadék.

Hulladékkezelés

A faanyagon lévő por és fűrészpor az áztatókád alján lassan összegyűlik, és időnként el kell távolítani. A kádkaradékok veszélyes hulladéknak minősül és azt elegetni, a fűrészpor közé keverni, kommunális hulladéklerakóba juttatni tilos!

A szakfelhasználók, fátelpek körében terjed, hogy a védőszert visszaforgatott konténerekben kérik, így nem keletkezik hulladék, és ráadásul olcsóbb is, mert nem kell minden alkalommal kifizetni a csomagolóanyag és a csomagolóanyag-megsemmisítés árát is. A korábban veszélyes anyagot tartalmazó kannák nemegyszer eltűntek a telepről és boroskannaként látjuk őket viszont. A felhasználó köteles a kádkaradékokat, a használt védőszeres kannákat összegyűjteni, kódolni, elkülönítve tárolni. Nagyon kevesen tudják, hogy hulladékkezelési szempontból a védőszerezrel

A veszélyes hulladék 1 évig tárolható a telephelyen és ezt követően a veszélyes hulladék kezelésére jogosult cégnek át kell adni. Legfontosabb, hogy az átadási bizonylatot meg kell őrizni, mert ezzel igazolható, hogy a hulladék megfelelő helyre került és nem az erdő szélére. Ezt a környezetvédelmi jogszabályok minden vállalkozásra kötelezően előírják, és a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőségek ellenőrzik.

Az építkezés helyszínén történő faanyagvédelem tilos, kivéve a vágásfelületek utólagos kezelését, a kész szerkezetek védelmét, valamint a régi szerkezetek ún. megszüntető faanyagvédelmi munkáit! Senki sem gondolhatja komolyan, hogy minden építkezés helyszínén kiépített, bejelentett faanyagvédelmi rendszert alakít ki, ami pedig előfeltétele az engedélyezett faanyagvédelmi munkának. Ma már nem engedhető meg a kifóliázott földbe ásott gödörben, vagy az 1 mm-es lemezből készült félig földbe ásott kádban történő áztatás. Ezek nemcsak a környezetre jelentenek veszélyt, hanem súlyos munkabaleseti kockázatot is maguk után vonnak.

Új az ellenőrzésben, hogy az ÁNTSZ nemcsak a fátelpeket, hanem az építkezések helyszínét is egyre gyakrabban ellenőrzi. A helyszíni szabálytalan kezelésekkért a közelmúltban kirótt, egyenként többmillió büntetések is bizonyítják, hogy a hatóságok komolyan gondolják a rendteremtést, és igazodva az uniós követelményekhez, mindenkivel be kívánják tartatni.

Dr. Király Béla
faanyagvédelmi szakértő

szennyezett kannák, dobozok és zsákok ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint maga a védőszermaradék.

Bejelentési kötelezettség

A keletkezett hulladékról nyilvántartást kell vezetni, és ha a hulladék eléri a törvényben meghatározott mennyiséget, a Környezetvédelmi Felügyelőségnek évente jelentést kell tenni.